

algemeen vertrouwen genieten in de Kerk? En als morgen de jongste dag er is, zal het beter zijn, dat we heden ons talent in de aarde begraven, dan dat we er nog een dag winst mee doen?"

Zoals wel te begrijpen is, beleefde Gispén van deze uitspraken niet enkel vreugde. 't Regende klaag- en dreigbrieven in z'n brievenbus, en de verslagenheid over zijn „geestelijke inzinking" was groot. Maar Ds L. Lindeboom van Zaandam nam het voor hem op, en schreef in „De Christelijke Gereformeerde Kerk", 2e druk, 1875, blz. 42: „Ons Kerkgezag is weinig geschikt om de stichting te bevorderen. Wij erkennen 150 psalmen, en zingen er... nog geen 30. Voor een goed deel ligt dat aan de zangwijzen. Herziening daarvan zou geen weelde zijn. En de berijming — inderdaad, er zijn wel psalmen en verzen, welker berijming naar vorm en inhoud te wenschen overlaet. En — noch in de lijdensweken, noch op de Chr. feestdagen, noch bij het Avondmaal kan de Gemeente de waarheden des Nieuwen Testaments zingend belijden en er zich mede stichten. Hoe langer hoe meer wordt het ons duidelijk dat, even rechtmatig als de afkeer is van een groot deel der z.g. Evangelische gezangen en haar gedwongen invoering, de traditionele antipathie tegen „gezangen" bij velen in onze kerk ongeestelijk, tegen Gods Woord strijdende, en het geestelijk leven schadelijk is. Vooral nu br. Gispén in zijn „Ons Kerkbestuur" ook de onmisbaarheid van een bundel geestelijke liederen heeft betoogd, en daarover is hard gevallen, is het ons eene behoefte, ter wille van waarheid en broederlijke liefde en het belang der Kerk, hem openlijk onze instemming te betuigen. De artikelen, die in „De Bazuin" tegen Gispén's artikelen zijn geschreven, kunnen niet anders dan ieder die én waarheid én vrede bemint, bedroeven; zich zelven oordeelende zijn ze den waarlijk gemoedelijken en verstandigen leden een bewijs te meer, voor de met groote uitspraken afgekeurde zaak. Bij nadenken zullen die schrijvers zelven wel het ongepaste van zulk een behandeling eener gewichtige zaak erkennen; de liefde doet ons dat hopen. Is het nu nog niet, lang zal het toch niet meer kunnen duren, of de Synode zal over geestelijke liederen moeten handelen. Al waren het alleen maar de Zondagsscholen, die het noodig zullen maken. Waarom zullen wij niet door een goed bundeltje een minverkiestelijk allerlei voorkomen?"

Gispén zelf heugde de ondervonden bejegening na drie jaren nog zóó, dat hij er den 22sten Maart 1878 aan zijn vriend in Jeruzalem dit van vertelde: „Gij weet, mijn vriend! wat mij zelf wedervaren is, toen ik eens de stoutheid had van te beweren, dat het gebruik van Christelijke gezangen in de openbare samenkomst der gemeente, in beginsel niet ongereformeerd en in vele opzichten wenschelijk is. Als een gevallen morgenster zag men mij, in de tien provinciën des koninkrijks, van den kerkhemel in de diepte ter neer slingeren. Op sommige kansels werd tegen mij gewaarschuwd. Anderen wierpen mijn portret op het vuur. In het kerknieuws werd op mijn misdadig gezinspeeld. En die mij kenden en liefhadden zeiden: „och, Gispén meent het zoo kwaad niet, maar hij is tegenwoordig wat van zijn hart af". En toch weet ik, dat zeer vele predikanten en gemeentelieden dezelfde behoefte met mij gevoelen en hartelijk sympathiseren".

RULLMANN.



Predikant en zielkunde.

Dr A. F. Krull handelt in het Kerkblad der Herv. Rotterdamse gemeente over de vraag, of het niet goed zou zijn, dat de opleiding van den predikant meer dan tot nu toe plaats aan de zielkunde inruimde. We lezen o.m.:

Ik geloof, dat elke psychiater zal zeggen: de betekenis van de geestelijken voor de nog niet krankzinnigen kán enorm zijn. Wat komt ervan terecht! Toch is het zeker, dat elke predikant duizenden malen in psychisch-moeilijke momenten zal hebben te spreken en te handelen. Wat een gebrek aan inzicht en onbevoegd optreden. Heeft het Christendom niet heel terreinen braak laten liggen? Men weet nauwelijks hoe een normaal mensch functionneert, hoe men zelf is — en doet niettemin almaar aan zielszorg. De heele betekenis van ons werk kan in 25 jaren veranderen — niet doordat wij doktertje gaan spelen — maar wanneer wij menschen-kennis wetenschappelijk gingen beoefenen. Wij doopen kinderen — is dat geen verantwoordelijkheid voor een volgend geslacht voor God — wat weten wij van gezinsleiding en opvoeding? Wetenschappelijk niets — is er niets te weten? Elk, die den nood gaat zien, bemerkt het. Wij zegenen huwelijken in — en komen voor talloze moeilijkheden, maar ons inzicht is volkomen ongeschied. Wij worden toch geconsulteerd in moeilijke en critieke levensomstandigheden — de „verklaring" heeft in oude eeuwen begrepen, dat dáár een taak en mogelijkheden waren. Is de inhoud van het overgeleverde krachteloos geworden of weten wij het niet te hanteren? En dan de opleiding van anderen en de leiding

van allerlei pedagogisch werk — ongeschied gaat het, een improvisatie is het!

Er is voor mij, als ik zulke dingen lees, altijd één troost: dat n.l. de psychologen tot nu toe 'n heel klein beetje van de ziel weten, en dat men voortz 'n razend knap psycholoog kan zijn en toch zeer onverstandig omgaan met „zielen"; en omgekeerd.

Overigens bedoel ik met dergelijke opmerkingen niet te kort te doen aan de waarheid, die voor een deel in deze beschouwing uitdrukking vindt. Maar in het kader der predikantsopleiding zal de psychologie nooit meer kunnen worden dan een hulpvak, welks behandeling deels leentje-buur speelt bij de onzekere heeren-van-t-vak, en deels diegenen, die later toch wel goede menschenkenners worden zouden, bij voorbaat te helpen in hun zelfontplooiingsproces. Men overdrijve hier niet.

Ds Berkhoff en de „vaderen", thans van de Statenvertaling.

Reeds citeerden we Ds P. v. Dijk, die aantoonde, hoe het rampzalige geredeneer van Ds Berkhoff inzake de „klinkers" in strijd komt met de nuchtere opvatting van ter zake kundige „vaderen". Thans geeft Ds de Bondt in „Leidsche Kerkbode" een opmerking van gelijke strekking:

Het schrijven van Ds B. is roekeloos. Het was te voorzien, dat, toen Ds B. besloot zijn standpunt te gaan verdedigen, hier ongelukken zouden worden gemaakt.

Dit is geschied.

Maar nu is dit het droeve in de heele geschiedenis, dat Ds B. het voorstelt, dat hij met al zijn verwarringen, op het echt-reformatorische standpunt staat.

Wij „neo"-Gereformeerden, zijn afgeweken! Natuurlijk!

Maar Ds B. vertegenwoordigt het standpunt der vaderen!!

Een „medewerker" van het „Handelsblad" schreef in de rubriek „Kerknieuws" ook al, dat de methode van Prof. Aalders „onder Gereformeerden tot nog toe niet gebruikelijk" was.

Dat is totaal onjuist.

Gelukkig is het in „Het Handelsblad" gerechtigd. Maar Ds B. geeft die suggestie.

Daarom schreven wij: „waarheid en droomen". Ds B. zoekt naar de waarheid. Dat willen wij wel van hem gelooven. Maar tot nog toe is hij aan het droomen. Wij hopen, dat hij ook nog eens wakker wordt.

Hij roept in zijn blad uit:

Zal ons Gereformeerde volk deze aanranding van het heilig Bijbelwoord zwingend gedoogen?

Doeh „wij verzekeren ons van u betere dingen", zonen en dochteren der Reformatie!

Om nu te laten zien, dat Ds B. van het standpunt, dat de Reformatie heeft ingenomen, niet veel begrijpt, willen we hier alleen verwijzen naar een boekje van Prof. Dr A. Noordzij uit het jaar 1907. (Dat is dus al 25 jaar oud!)

Het boekje is getiteld: „Is een nieuwe vertaling van het Oude Testament noodig?"

Prof. Noordzij wijst er eerst op, dat alle oorspronkelijke geschriften van het O. T. verloren zijn gegaan.

Wij hebben alleen een ons overgeleverden tekst. Wij moeten hier en daar zoeken naar den oorspronkelijken tekst.

Om dien oorspronkelijken tekst te vinden, moet men wel eens afwijken van den ons overgeleverden tekst.

Prof. Noordzij toont nu met voorbeelden, die men vinden kan op de blz. 29—35, met de stukken aan, dat ook de Statenvertalers „herhaaldelijk tot het middel van tekstverbetering de toevlucht hebben genomen".

Op blz. 29 schrijft Prof. Noordzij:—

Maar ook deze vertalers hebben ervaren, dat het niet altijd mogelijk is bij den hebreuwschen tekst te blijven. Al waren zij afkeerig van het aanbrengen van wijziging in den tekst, ook zij zijn herhaaldelijk op plaatsen gestuit, waar tekstverandering noodzakelijk was. Soms bepaalde die verbetering zich tot het veranderen van klinkers, die, zooals bekend is, eerst na de vijfde eeuw onzer Christelijke jaartelling onder den hebreuwschen tekst, welke alleen uit medeklinkers bestaat, zijn aangebracht. Op andere plaatsen was het echter noodig een of meer medeklinkers te wijzigen.

Het zij mij geoorloofd hiervan eenige bewijzen bij te brengen, wat nog te meer wenschelijk schijnt, **wijf menigeen in den waan verkeert, als zouden deze vertalers zich altijd aan den hebreuwschen tekst gehouden hebben.** <sup>1)</sup>

Ds B. schreef: Wij verklaren met nadruk, en hopen dit te motiveeren, dat deze handeling van Prof. Aalders met de Heilige Schrift ongeoorloofd is.

Volgens Ds B. hebben dus ook onze Statenvertalers zich schuldig gemaakt aan iets „ongoorloofs".

Wanneer wordt Ds B. nu wakker?

We hebben waarlijk ons Gereformeerde volk te lief, dan dat we zouden toelaten, dat Ds B. het wat op de mouw speldt.

We willen waarheid.

En geen droomfantasieën.

Tot zoover Ds de Bondt.

Wie op de hoogte is met... de kanttekeningen, weet trouwens, dat ook de z.g. „tekstcritiek" door de Statenvertalers beoefend en vermeld is.

Ds de Bondt komt op de kwestie terug in „Geref. Theol. Tijdschrift". Indien zijn copie voor ons populair orgaan geschikt is, hoop ik de lezers t.z.t. daaruit citaten te geven.

<sup>1)</sup> Door mij onderstreept. De B.

Nog eens: „Het Schild" over de kwestie-Ubbink.

Gaarne geef ik hier plaats aan onderstaand ingezonden stuk:

Geachte Redactie,

In Uw blad van 17 Februari 1933 trof ik onder „Persschouw" van de hand van Ds Schilder een critiek aan op mijn artikel over de kwestie-Ubbink in „Het Schild".

Tegen één der conclusies van Ds S. heb ik ernstig bezwaar.

Hij schrijft: „Men schaamt zich over het gemak, waarmee ook de Chr. pers leugens kan drukken en — laten staan, al zijn ze achterhaald".

Deze conclusie is op zijn minst voorbarig. Geldt in ieder geval niet ten opzichte van „Het Schild". — Toen ondergeteekende, via de Redactie van „H. S." een schrijven van Ds K. Schilder ontving, heeft hij zich gehaast enkele dingen in een artikel recht te zetten. Deze verbeteringen kunt U aantreffen in het a.s. April-nr. van ons tijdschrift, dat overigens verbaasd veel waardeering vindt onder Gereformeerde predikanten omdat... het zoo eerlijk is.

Ik hoop, dat „De Reformatie" mettertijd, bij wijze van eerherstel, die verbeteringen uit „Het Schild" zal overnemen.

U, geachte Redactie, zeg ik hartelijk dank voor de plaatsing van het ingezondene.

Amsterdam (O.), 25 Febr. 1933. J. LAMMERTSE L.

Het spijt me, dat de inzender blijkbaar te haastig gelezen heeft. Hij spreekt immers van „conclusies", ook daar, waar ik niets geconcludeerd heb. Ik heb het beschamende feit, dat óók de Chr. pers vaak onjuiste beweringen en beschuldigingen, ook al zijn ze achterhaald, kalm laat staan, niet geïllustreerd aan en bewezen („geconcludeerd") uit „Het Schild", doch dit feit geheel in 't algemeen geconstateerd, m. a. w. daaruit ten deele verklaard, hoe het mogelijk is, dat een Roomsche-Katholiek orgaan als „Het Schild" over de kwestie-Ubbink (gelijk over meer protestantsche aangelegenheden) dingen schrijft, die er geheel „naast" zijn. Ik had dus het oog op de vele bladen, die indertijd de vele, door mij in ons blad met de stukken aangetoonde onware beweringen van Dr Ubbink <sup>1)</sup> gretig hebben overgenomen, en, hoewel met letterlijke citaten bewezen werd, dat Dr U. in zijn mededeeling van feiten herhaaldelijk de plank misloeg, toch maar de onware beschuldigingen lieten voortlopen. Die bladen hebben hun eersten christenplicht verzuimd. Wie voorlichten wil, moet de feiten niet verwringen, ook al wordt de „geschiedbeschrijving" van een hem sympathieken man als Dr Ubbink terechtgezet onder overlegging van citaten door een blad, dat hem niet aanstaat. De waarheid schuilt nooit weg achter kwesties van smaak.

Niet op „Het Schild", doch op zijn „bronnen" doelde ik dus allereerst.

Toch moet het blad zich niet vrijpleiten van alle schuld. Een Roomsche-Katholiek schrijver behoort zich er rekenschap van te geven, dat het voor hem buitengewoon moeilijk is, interne aangelegenheden van de Geref. Kerken te verstaan. Had het blad zich van die moeilijkheid goed doordrongen, dan zou het zich tot plicht gesteld hebben, van de over de kwestie-Ubbink verschenen literatuur behoorlijk kennis te nemen. Men kan het uitleggen als een pedanterie, maar zoo is het niet bedoeld, als ik doodnuchter meen, dat „Het Schild" daarbij ook kennis had behooren te nemen van wat „De Reformatie" heeft geschreven over Dr Ubbink's onbetrouwbare geschiedbeschrijving, met name inzake die punten, die de z.g. „verroomsching" van de Geref. Kerken raken.

Als ik wilde schrijven over biechtzaken der Roomsche Kerk, diende ik evenzoo de roomsche literatuur vooraf te bestudeeren.

„Eerherstel" kan ik dus niet beloven, wijl ik de eer van „Het Schild" niet heb geschonden. Maar overnemen zal ik het met plezier doen. Ik zal dan tevens goed er op letten, of „Het Schild" de gelegenheid heeft aangegrepen om door overname van wat ik in „De Reformatie" uit de officiële bronnen der Geref. Kerken letterlijk citeerde, zich in de geschiedbeschrijving uit te werken boven ettelijke dag- en weekbladen, ook boven Dr J. G. Ubbink zelf, die achterhaalde onjuistheden niet heeft erkend als onjuist. Deze zaak gaat „Het Schild" rechtstreeks aan, wijl ze de kwestie raakt, of inderdaad de Geref. Kerken het Schriftgezag laten rusten op het kerkgezag.

Prof. Visscher weer eens.

Onder den vrij liberaal-klinkenden, en voor een met het oog op eigen gereformeerde-bonds-kerkboden wat het „smalen" betreft, van weinig zelfkennis getuigenden titel: „de stichtelijke kerkboden", heeft de binnenkort in Leiden binnentekkende hoogleeraar Visscher een voor de Leidsche wetenschappelijke sfeer gelukkig niet typesrend artikelje geschreven over de anticritiek, die van Gereformeerde zijde op zijn critiek uitgebracht is. Daarin word ik vergeleken met een hollend paard, dat vanwege louter nervositeit de dingen scheef ziet. Het leuke van het geval is, dat ik ditzelfde den hoogleeraar in dit ééne geval (verder ging ik beleefdheidshalve niet) verweten heb; en dat de hoogleeraar in een voorgaand artikel het uit de volkslogica helaas overbekende argument gebezigd heeft: de Heeren (aldus stond het er) worden kwaad, springen op, dat

<sup>1)</sup> B.v. inzake het rapport-uitbouw belijdenis in verband met het gezag der Kerk en dat der Schrift.

is het bewijs, het bij het reconstitueren, niet, want de dit: toen ik („Bazuin"), h beweerde: ik wat niet bep de pen neeri met een luim van wat ik w dat ik nu v van verder t ik in „De B

De Geref van link allerlei bez aan het t tocht het t te lang ge Men kan o reageeren i koopte. Bo Geref. Ker telkens he

Eerger is spreken (Gereform kerk in ri Maar over vorm de van de ver optreden) onze pers te bedenke Om te geklaagd Handelsbl artikel vat Deze schr

Het i sommig Dit is l plan, aan tuigd, en verkeerd s mach behoort dat dat t het ook g crete-bun val is? E God vers nonsens- te brenge het voor gezang t En die d boven heeft doe wendij trekken. komen o in de B volk een zangen-z uitwendig deelen n Prof.

Laat Dezer noodig anders saam. maals te stel

Ook h er, geloe bekomt van derz ding o lijke a dool voo zoo iets Meynen (spreek ment als stelt, h maken v ont, di gelijke c de herk aan te te doen, van nie ker" (D gere on

Als op de de ri kerk allaa Om z slechts schie bagatel allerlei en ver ander s

Prof Za novit zijn, die e aan schij